

DREPTURILE CONEXE

- 1.Noțiuni generale și caracteristica drepturilor conexe.**
- 2.Protecția juridică a drepturilor conexe.**
- 3.Protecția juridică a fonogramelor și emisiunilor.**
- 4.Valorificarea liberă a obiectelor drepturilor conexe.**

Bibliografie:

- 1.Legea R.M. privind drepturile de autor și drepturile conexe nr.293 din 23.11.94.
- 2.Dreptul de autor și drepturile conexe,alcătuitor M.Ciuș, Chișinău,1997.
3. Dreptul de autor și drepturile conexe,S.Mămăligă, Chișinău,2000.
- 4.Dreptul proprietății intelectuale,V.Volcinschi și D.Chiroșca, Chișinău,2001.
- 5.Dreptul de autor,L.Dănilă,Timișoara,1997.
- 6.Dreptul de autor,Y.Eminescu,București 1997.
- 7.Dreptul de autor,A.Ionașcu,N.Comșa,N.Mureșan,București,1989.
- 8.Protecția proprietății intelectuale în dreptul român,A.Pricopi și N.Pușcaș,București,1997.
- 9.Dreptul proprietății intelectuale,V.Roș,București,2001.
- 10.Авторское право ,В.Вейнке,Москва,1979.
- 11.Международная охрана авторских прав,Ю.Матвеев, Москва,1981.
- 12.Право интеллектуальной собственности в Росс.ФедерацииБ.А.Сергеев, Москва,1982.
- 13.Литературная художественная собственность.Р.Дюма, Москва,1989.
14. Авторское право ,Н.Макогнова,Москва,1999.
- 15.Асновы авторского права,О.Иоффе,Москва,1969.

1.Noțiuni generale și caracteristica drepturilor conexe.

Relațiile din domeniul drepturilor conexe,pe plan internațional,este reglementat de convenția internațională, pentru protecția interpreților,a producătorilor de fonograme și organizațiilor de difuzare,încheiată la Roma în 26 octombrie 1961.

Specificul drepturilor conexe este dependența lor de drepturile titularilor dreptului de autor.

Drepturile asupra obiectelor drepturilor conexe apar din momentul creării lor,adică din momentul când opera a fost adusă la cunoștința publicului prin diferite mijloace accesibile, posibil de a fi percepute.

Subiectul drepturilor conexe este în drept de a folosi semnul drepturilor conexe ce conține trei elemente:

- a).litera latină P întrun cerc
- b).numele titularului drepturilor conexe
- c).anul primei publicări a fonogramei.

De menționat faptul că drepturile interpretului sunt protejate în conformitate cu Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe dacă:

- a).interpretul este cetățian a RM;
- b).interpretarea a avut loc pentru prima dată pe teritoriu RM;
- c).interpretarea este înregistrată pe fonogramă;

drepturile producătorului de fonograme vor fi protejate dacă producătorul de fonograme este cetățean al RM sau persoana juridică are sediul permanent pe

teritoriul RM. Altă cerință înaintată față de fonogramă pentru a fi protejată este publicată ei pentru prima dată în RM sau publicarea ei în RM în termen de 30 de zile din momentul apariției ei în alt stat.

2. Protecția juridică a drepturilor conexe.

Conform art.3 al Convenției de la Roma privind protecția interpreților, producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune, interpreți sunt considerați actorii, cântăreții, instrumentiștii, dansatorii și alte persoane care joacă roluri, cântă, recită sau interpretează într-un alt mod opere literare sau artistice.

Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe în art.3 definește: *interpret este actorul, dirijorul, vocalistul instrumentistul, dansatorul sau o altă persoană care joacă roluri, cântă, recită sau interpretează în alt mod opere literare, de artă, de circ sau de păpuși.*

Interpretare publică-reprezentarea operelor, interpretărilor, fonogramelor, emisiunilor organizațiilor de difuziune prin recitare, joc, cântec sau într-un alt mod atît în interpretare vie, cît și cu ajutorul diverselor dispozitive și procedee, astfel în cît ele să poată fi recepționate de persoane ce nu fac parte din cercul obișnuit de persoane al familiei sau al apropiaților familiei.

Interpretul este lipsit de dreptul la paternitate ceea ce nu este corect, deoarece interpretul este lipsit de un drept foarte important și anume dreptul de a se considera autor al interpretării sale. Interpretul nu posedă nici un drept de a da publicației interpretarea și de dreptul de ași retrace interpretarea. Considerăm că dreptul de a da publicității interpretarea coincide cu dreptul la valorificarea interpretării, iar dreptul de a retrace interpretarea nu este posibil, deoarece actul de interpretare deja săvîrșit nu mai poate fi retras.

Drepturile morale nu pot face obiectul unei înstrăinări, deoarece ele sunt inseparabile de personalitatea autorului și după moartea lui sunt transmise prin moștenire pe o durată nelimitată.

Drepturile exclusive de valorificare a interpretărilor în urma unei îndatoriri de serviciu vor aparține organizației ce a stabilit relații de muncă cu interpretul, dacă contractul nu stipulează alte clauze. Organizația va deține dreptul la valorificarea drepturilor patrimoniale pe un termen de 3 ani, dacă în contract nu va fi stipulat un alt termen.

Drepturile interpretului sunt protejate pe un termen de 50 de ani de la data primei interpretări. Drepturile interpretului la nume și la reputație sunt ocrotite nelimitat.

3. Protecția juridică a fonogramelor și emisiunilor.

Art.3 al convenției de la Roma privind drepturile interpreților, producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune, definește fonograma drept o exprimare exclusiv sonoră a sunetelor unei interpretări sau a altor sunete.

Producător de fonogramă este persoana fizică sau juridică din intenția căreia se imprimă pentru prima dată sunetele unei interpretări sau alte sunete.

Luînd în considerare faptul că producerea unei fonograme este doar un lucru mecanic, lipsit de activitate intelectuală, producătorul de fonograme este lipsit de drepturi personale (morale). Am considera însă că dreptul la indicarea pe ambalaj a denumirii organizației ce a produs fonograma reprezintă un drept moral.

Cumpărătorului fonogramei îi este cedat dreptul asupra suportului material și nu drepturile patrimoniale asupra fonogramei, la rîndul său cumpărătorul este în drept să administreze suportul material cum dorește. Este lipsit însă de dreptul de defuzare a exemplarelor fonogramei prin darea lor în chirie. Acest drept aparține în exclusivitate producătorilor de fonograme. Drepturile producătorului de fonogramă pot fi transmise prin contract de cesiune exclusivă sau meexclusivă, care va fi încheiat în formă scrisă cu respectarea tuturor drepturilor producătorilor de fonograme.

Durata drepturilor patrimoniale ale producătorilor de fonograme este de 50 de ani de la data primei publicări a fonogramei sau 50 de ani de la data primei imprimări.

Ca și produsul producătorului de fonogramă, emisiunile create de organizațiile de difuziune necesită a fi protejate.

Pentru crearea unor emisiuni tele- sau radio- de regulă sunt necesare cheltueli considerabile, care pot fi recuperate doar prin deținerea unui drept de monopol asupra emisiunii, deoarece posibilitățile tehnice la moment permit înregistrarea unei emisiuni fără cheltueli mari.

Deoarece organizațiile de difuziune nu depun un efort intelectual la imprimare sau difuzarea emisiunii, ele sunt lipsite de drepturile personale (morale). În schimp organizațiile de difuziune posedă un șir de drepturi patrimoniale enumerate expres în Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe. Art. 29 prevede dreptul organizației de difuziune de a permite sau interzice efectuarea următoarelor acțiuni:

- a). imprimarea emisiunii
- b). reproducerea imprimării emisiunii
- c). translarea simultană pe cale radio electronică sau prin cablu a emisiunii sale de către o altă organizație de difuziune
- d). translarea emisiunii pe cale radioelectrică sau prin cablu
- e). translarea emisiunilor în locurile în care intrarea este cu plată.

Drepturile organizației de difuziune sunt în figoare timp de 50 de ani după transmiterea emisiunii de către această organizație pe cale radioelectrică. Termenul sus menționat începe să curgă de la 1 ianuarie al anului ce urmează după anul cînd sa produs fapta juridică.

4. Valorificarea liberă a obiectelor drepturilor conexe.

Ca și pentru operele de artă, literatură și știință, Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe prevede cazuri speciale de valorificare liberă a obiectelor drepturilor conexe.

Vom examina fiecare caz în parte de folosire a obiectelor drepturilor conexe fără plata remunerației și fără consințământul interpretului, producătorului de fonogramă și organizației de difuziune.

Primul caz este citarea în formă de fragmente scurte din interpretare, fonogramă, emisiune de organizație de difuziune cu condiția că această citare se face în scopuri științifice, de cercetare, polemice, de critică și informative, într-un volum determinat de scopul urmărit.

Alt caz de valorificare liberă este ilustrarea cu fragmente mici a procesului didactic sau de cercetare științifică.

Persoanele fizice sunt în drept să valorifice liber, fără consințământul interpretului, producătorului de fonograme și organizațiilor de difuziune obiectele drepturilor conexe în scopuri strict personale. Vor fi în drept să facă acest lucru doar cu achitarea unei remunerații. Remunerația dată constituie 3% din prețul de vânzare cu amănuntul, și este achitat de întreprindere care comercializează echipament audio sau video și suporturi materiale.

Cuquantumul remunerației ce revine fiecărui subiect reprezintă: 40% - autorului, 30% - interpretului, și 30% - producătorilor de fonogramă.